

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาพบว่า ในอดีตโครงสร้างอุตสาหกรรมไฟฟ้าของประเทศไทยอยู่ในรูปแบบการผูกขาด ทั้งการผลิต ส่ง และจำหน่ายไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลได้มีนโยบายการเพิ่มบทบาทเอกชนในการผลิตพลังงานไฟฟ้าในรูปแบบผู้ผลิตรายเล็ก ได้แก่ ผู้ผลิตไฟฟ้าที่ใช้พลังงานหมุนเวียนจากกากหรือวัสดุเหลือใช้ และผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ ได้แก่ ผู้ผลิตไฟฟ้ารายใหญ่ที่ใช้พลังงานในเชิงพาณิชย์เพื่อผลิตไฟฟ้า

การเพิ่มบทบาทเอกชนให้สามารถผลิตไฟฟ้าได้ข้างต้น เป็นก้าวแรกในความพยายามที่จะเปิดเสรีพลังงานไฟฟ้าเพื่อให้มีการแข่งขัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้กับอุตสาหกรรมไฟฟ้าให้มากยิ่งขึ้น แต่ในเรื่องการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก รัฐยังคงเป็นทั้งผู้กำหนดนโยบาย ผู้กำกับดูแลและผู้ให้บริการเช่นเดิมหน่วยงานกำกับดูแลยังคงกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

นโยบายการปรับปรุงโครงสร้างและแปรรูปกิจการไฟฟ้า ตลอดจนแนวทางในการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่การดำเนินการยังไม่ชัดเจนนัก มาเริ่มมีเป้าหมายชัดเจนในการเพิ่มบทบาทภาคเอกชน และดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างกิจการไฟฟ้า เมื่อคณะรัฐมนตรีมีอนุมัติแผนแม่บทปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2541 โดยแผนแม่บทได้กำหนดให้มีการแข่งขันทั้งในระดับการผลิตไฟฟ้าและการค้าปลีก โดยโครงสร้างกิจการไฟฟ้าให้ใช้รูปแบบตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้า ส่วนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจได้มีการออกพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 เพื่อให้รัฐวิสาหกิจที่ประสงค์จะแปลงสภาพเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัท (มหาชน) จำกัดสามารถดำเนินการแปลงสภาพได้

ตามแผนแม่บทการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ นอกจากจะได้กำหนดแผนนโยบายในการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจแล้ว ยังได้กำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระรายสาขาขึ้นด้วย เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการสาธารณูปโภค เพื่อให้มีการบริการทั่วถึงเพียงพอและมีคุณภาพบริการที่ดี ในระดับราคาที่เหมาะสม สร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันและป้องกันมิให้มีการผูกขาด จากแนวทาง

การกำกับดูแลตามแผนแม่บทปฏิรูปรัฐวิสาหกิจดังกล่าว คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระรายสาขา (ได้แก่ สาขาขนส่ง พลังงาน ประปา) ให้มีความสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการ ใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ และได้แต่งตั้งอนุกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ... ขึ้น โดยใช้กรอบแนวทางองค์กรกำกับดูแลอิสระที่ได้ร่างไว้เป็นกรอบในการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการพลังงาน แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและรูปแบบการปรับปรุงโครงสร้างกิจการไฟฟ้าแบบตลาดกลางไม่ได้รับการยอมรับ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ให้ยกเลิกโครงสร้างกิจการไฟฟ้ารูปแบบตลาดกลางเป็นแบบผู้รับซื้อไฟฟ้าเพียงรายเดียว (Enhanced Single Buyer : ESB) และการกำกับดูแล ให้จัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าขึ้นภายใต้กระทรวงพลังงาน โดยคณะกรรมาธิการประกอบกิจการไฟฟ้า ซึ่งแต่งตั้งตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ได้ยกร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

อย่างไรก็ดี ในช่วงเปลี่ยนผ่านซึ่งยังไม่มีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการไฟฟ้านั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ให้ตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2548 ว่าด้วยคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า เพื่อทำหน้าที่ไปพลางก่อน โดยคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าที่แต่งตั้งขึ้น ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีก 3 - 5 คน ในการสรรหาคณะกรรมการฯ ได้กำหนดให้รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาขึ้นมาคณะหนึ่ง ประธานคณะกรรมการ กรรมการ และเลขานุการ มีวาระการแต่งตั้งได้อีกวาระ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระ ไม่ได้ ทั้งนี้ในวาระเริ่มแรก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานเสนอแต่งตั้งประธานกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการ และเลขานุการต่อคณะรัฐมนตรี

การปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าเป็นขบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเพิ่มบทบาทเอกชนให้มีส่วนร่วมมากขึ้น และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันเสรี อย่างไรก็ตาม องค์กรกำกับดูแลก็ยังคงมีความจำเป็นอันเนื่องมาจากแนวคิดด้านเศรษฐกิจที่เห็นว่ากิจการไฟฟ้าบางกิจกรรมเป็นการผูกขาดโดยธรรมชาติ เช่น กิจกรรมระบบเครือข่ายทั้งด้านระบบส่งและจำหน่าย และแม้กิจกรรมที่แข่งขันได้ เช่น การผลิตไฟฟ้าก็ยังไม่ใช่การแข่งขันสมบูรณ์ เนื่องจากมีผู้แข่งขันน้อยราย อาจมีการสมยอมราคา การมีข้อมูลไม่เพียงพอหรือการแข่งขันที่อาจทำลายกันเอง นอกจากนี้ เหตุผลที่ต้องการกำกับดูแลยังมาจากแนวคิดด้านสังคม ได้แก่ การบริการสาธารณะ การอุดหนุนข้ามภาค และการบริการทั่วถึง เป็นต้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลมาจากรูปแบบการจัดองค์กรของรัฐ ซึ่งมีหลายรูปแบบ แต่ในการศึกษาคั้งนี้ ได้ศึกษา 3 รูปแบบ คือ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ส่วนราชการเป็นการจัดหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการกิจและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ โดยอยู่ในความอำนาจและความรับผิดชอบของฝ่ายบริหารของรัฐ การดำเนินงานต่างๆ โดยส่วนราชการเป็นการใช้อำนาจพิเศษในทางการบริหาร และใช้เงินงบประมาณของรัฐ ส่วนรัฐวิสาหกิจก็คือการจัดองค์กรของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจ ซึ่งรัฐเป็นเจ้าของหรือเป็นกิจการของรัฐ หรือบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการองค์การของรัฐบาล กิจการของรัฐหรือหน่วยงานธุรกิจของรัฐ มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ โดยรัฐจัดตั้งขึ้นเมื่อรัฐจำเป็นต้องเข้าจัดทำกิจการในทางเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาให้แก่ประชาชน และสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศที่ไม่เกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศ โดยตรง ด้วยการนำเอาระบบการปฏิบัติงานที่เรียกว่า “ระบบรัฐวิสาหกิจ” มาใช้ ระบบรัฐวิสาหกิจเป็นระบบบริหารงานที่ถือเอาระเบียบแบบแผนราชการเท่าที่จำเป็น กับวิธีการดำเนินงานแบบเอกชนบางส่วนมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานในระดับที่ต้องการ สำหรับองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระเป็นองค์กรที่ทำหน้าควบคุมดูแลวางกฎระเบียบในการดำเนินงานกิจกรรมบางประเภทของรัฐ ทั้งที่เป็นกิจกรรมที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของราษฎร และการจัดสรรทรัพยากรของรัฐที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม องค์กรนี้จัดเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระ แต่ไม่มีอิสระอย่างสมบูรณ์จนมีสถานะเป็นองค์กรตุลาการ สมาชิกในองค์กรมีความเป็นอิสระปลอดพ้นจากการแทรกแซงหรือการบังคับบัญชาจากหน่วยงานอื่น คำวินิจฉัยสั่งการขององค์กรของรัฐที่เป็นอิสระเป็นนิติกรรมทางปกครอง จึงยังอยู่ในข่ายที่สามารถจะถูกตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการ

รูปแบบขององค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าโดยทั่วไป สามารถแยกได้เป็น 4 รูปแบบ และแต่ละรูปแบบมีลักษณะที่แตกต่างกัน รูปแบบแรก คือ องค์กรกำกับดูแลที่ตั้งขึ้นภายในกระทรวงของรัฐบาล รูปแบบองค์กรประเภทนี้ มักไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแล (regulatory function) กับหน้าที่ในการวางนโยบายกิจการไฟฟ้าของรัฐ (government's policy functions) ออกจากกัน คือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่วางนโยบายกิจการไฟฟ้าเป็นหน่วยงานเดียวกับองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการไฟฟ้า แม้ว่าอาจจะมีการแยกหน่วยงานที่วางนโยบายออกเป็นหน่วยงานย่อยๆ ก็ตาม รูปแบบที่สอง เป็นองค์กรกำกับดูแลกึ่งอิสระ องค์กรประเภทนี้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรราชการที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาโดยได้รับอำนาจให้กำกับดูแลการให้บริการกิจการไฟฟ้าโดยเฉพาะ มีอิสระในการตัดสินใจในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในบางเรื่องยังคงต้องได้รับการทบทวนตรวจสอบ

โดยหน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น การทบทวนโดยรัฐมนตรี หรือมีหน้าที่ต้องรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่อรัฐมนตรีมีอิสระในการบริหารจัดการ แต่มีอิสระอย่างสูงในการตัดสินใจต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมกำกับดูแล รูปแบบที่สาม เป็นรูปแบบขององค์กรกำกับดูแลอิสระ องค์กรกำกับดูแลอิสระเป็นองค์กรที่ได้รับมอบอำนาจให้กำกับดูแลการให้บริการไฟฟ้าอย่างอิสระ โดยไม่จำเป็นต้องรายงานหรือยื่นยันการดำเนินกิจการต่อหน่วยงานอื่นของรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าองค์กรในรูปแบบนี้จะไม่ถูกคานอำนาจและไม่ถูกตรวจสอบ (Check and Balance) โดยหน่วยงานอื่นของรัฐบาล รูปแบบสุดท้าย เป็นการจัดองค์กรที่ไม่มีรูปแบบเฉพาะตัว หรือการกำกับดูแลกันเอง (Self - Regulated) มีบางประเทศที่ไม่มีองค์กรกำกับดูแลการให้บริการ เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ เยอรมัน การกำกับดูแลกิจการให้บริการไฟฟ้าจะกระทำโดยผ่านศาลและกฎหมายทั่วไป นอกจากนั้นนโยบายทั่วไปของรัฐบาล เช่น นโยบายการแข่งขัน และนโยบายคุ้มครองผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม องค์กรเฉพาะทางด้านเทคนิค เช่น องค์กรตรวจสอบทางด้านมาตรฐาน อาจถูกตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบโดยเฉพาะ

จากการศึกษาการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าของต่างประเทศ พบว่า ประเทศที่มีการแปรรูปกิจการไฟฟ้าส่วนใหญ่ จะมีกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า และมีการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระ หลักการสำคัญ คือ การกำกับดูแลต้องมีความชัดเจน โปร่งใส และแน่นอน จึงกำหนดแนวทางในการกำกับดูแลในรูปของพระราชบัญญัติ ซึ่งมีความแน่นอนกว่าการกำหนดในรูปของกฎกระทรวงหรือประกาศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส มีองค์กร CRE เป็นองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าและก๊าซ ประเทศอิตาลี มีองค์กร AEEG เป็นองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าและก๊าซ เช่นเดียวกัน ส่วนประเทศสหราชอาณาจักรนั้น เดิมองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าและก๊าซแยกกัน แต่ปัจจุบันได้รวมกันเป็นองค์กรเดียว คือ Office of Gas and Electricity Markets (Ofgem)

ในกรณีของประเทศไทย ยังไม่มีองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ แม้คณะรัฐมนตรีจะได้มีมติเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2548 ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า พ.ศ. 2548 ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นองค์กรกำกับดูแลในรูปแบบขององค์กรฝ่ายบริหารภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ กระทรวงพลังงาน ขาดความเป็นอิสระหลายประการ เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรกำกับดูแลของต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของที่มาของคณะกรรมการ การโยกย้าย ถอดถอน วาระการดำรงตำแหน่ง ตลอดจนงบประมาณที่ต้องดำเนินการ จึงยังไม่มีความสะดวกคล่องกับแนวคิดการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระ นอกจากนั้น การกำกับดูแลก็ขาดเอกภาพ เพราะงานกำกับดูแลบางประเภทยังกระจัดกระจายอยู่ในหน่วยงานอื่นๆ ด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

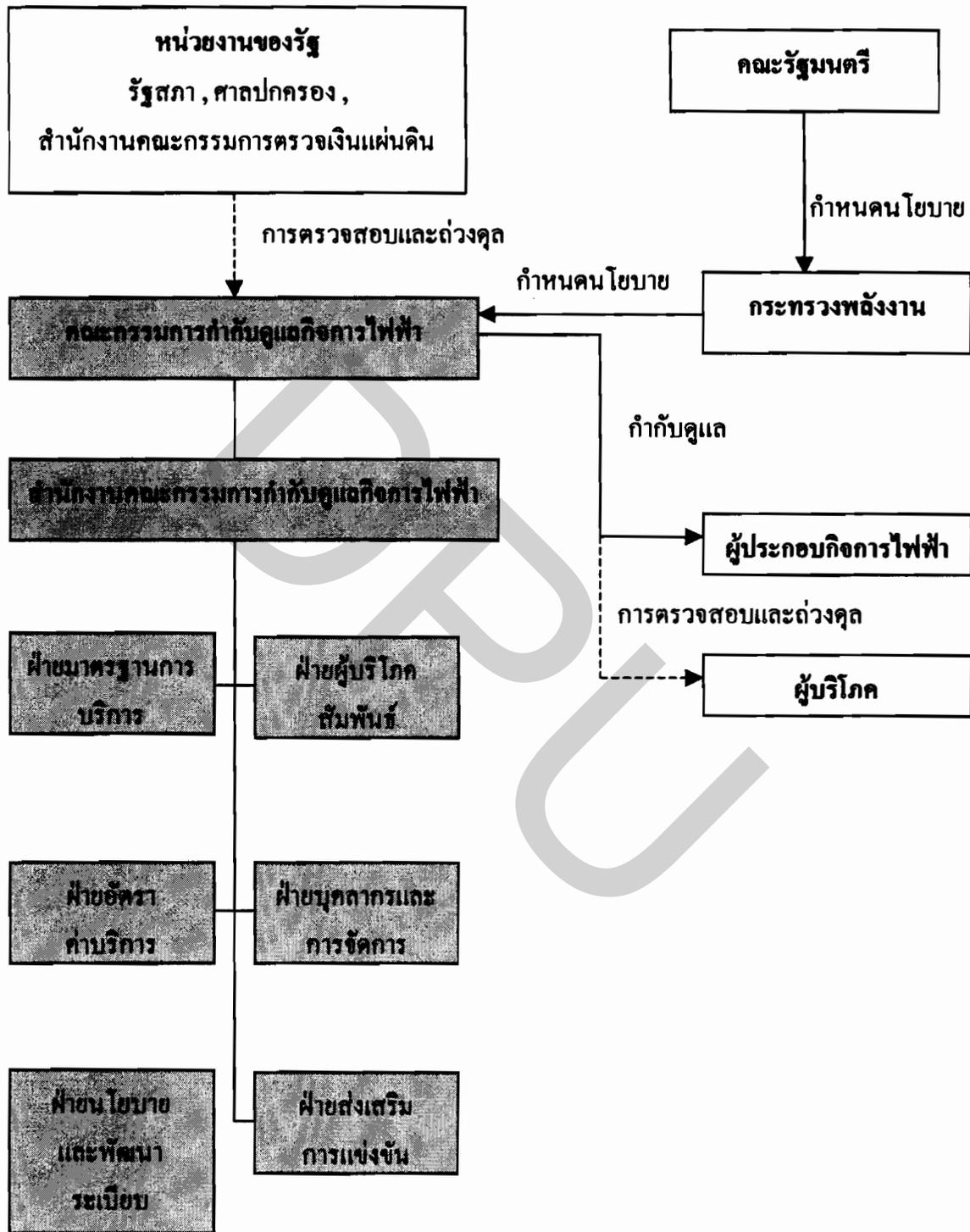
กิจการไฟฟ้าเป็นบริการสาธารณะที่ผูกขาดโดยรัฐ และรัฐเป็นทั้งผู้กำหนดนโยบาย กำกับดูแลและดำเนินการเสียเอง แต่ปัจจุบันรัฐมีนโยบายเปิดเสรีให้เอกชนเข้ามาลงทุน โดยปรับเปลี่ยนโครงสร้างกิจการไฟฟ้าให้มีการแข่งขัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ อย่างไรก็ตาม แม้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกิจการไฟฟ้าแล้ว ก็ยังมีความจำเป็นต้องกำกับดูแลเช่นเดิม เนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของตลาดในส่วนของกิจการไฟฟ้าที่มีการแข่งขัน และบางส่วนของกิจการไฟฟ้าก็ยังคงเป็นการผูกขาดโดยธรรมชาติ การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าที่จัดตั้งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า พ.ศ. 2548 ไม่มีอิสระในการดำเนินงานและไม่มีอำนาจตามกฎหมาย นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานราชการอีกหลายหน่วยงานทำหน้าที่กำกับดูแลด้วย ซึ่งไม่เป็นเอกภาพและซ้ำซ้อนกันอยู่

โดยที่กิจการไฟฟ้าเป็นกิจการที่ต้องลงทุนสูงและเกี่ยวข้องกับเอกชนผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมและประชาชนทั่วไปผู้ใช้บริการไฟฟ้าจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้ความคุ้มครองมั่นใจต่อเอกชนผู้ลงทุนและประชาชนผู้ใช้บริการว่า จะได้รับความเป็นธรรมอันเนื่องมาจากการดำเนินงานและการให้บริการ องค์กรกำกับดูแลที่จัดตั้งจะต้องมีลักษณะของความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงใดๆ ไม่ว่าจะมาจากหน่วยงานของรัฐหรือทางด้านการเมือง และกฎหมายที่ใช้ในการจัดตั้ง องค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ควรจะเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เนื่องจากจะทำให้ องค์กรมีความมั่นคงและถาวร เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะประเด็นที่สำคัญที่จะใช้เป็นกรอบในการร่างพระราชบัญญัติ เพื่อจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ดังนี้

1) รูปแบบของการบริหารงาน

องค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า มีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ มีกรรมการจำนวนไม่เกิน 7 คน รับผิดชอบเต็มเวลา (Full time) มีสำนักงานคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า อันเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการมีฐานะเป็นนิติบุคคล รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไป สำนักงานคณะกรรมการมีเลขานุการรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของสำนักงาน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงาน และลูกจ้างของสำนักงาน คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการ

ภาพที่ 5.1 โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าที่เสนอ

2) คุณสมบัติของคณะกรรมการ

กรรมการขององค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ควรมีคุณสมบัติในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับกิจการไฟฟ้า ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาพลังงาน เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การเงินหรือ บัญชี กฎหมาย และบริหารจัดการ โดยให้กำหนดสัดส่วนของกรรมการในแต่ละสาขาให้ชัดเจน อย่างน้อยควรกำหนดให้กรรมการมาจากสาขาละ 1 ท่าน เพื่อให้มีความหลากหลาย

กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ให้มีคณะกรรมการ สรรหาคณะหนึ่ง ประกอบด้วย อาจารย์ประจำซึ่งสอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้แทนสมาคม วิชาชีพด้านวิศวกรรมไฟฟ้าหรือพลังงาน ผู้แทนองค์กรเอกชนที่เป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์คุ้มครอง ผู้บริโภคอย่างละ 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจากส่วนราชการ ได้แก่ ผู้แทนจากกระทรวงพลังงาน กระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย รวมกรรมการสรรหาทั้งสิ้น 9 คน และกรรมการสรรหา ไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการกำกับดูแล พระมหากษัตริย์จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าโดยคำแนะนำของรัฐสภา

3) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง

ให้คณะกรรมการดำรงตำแหน่ง 6 ปี เมื่อครบกำหนด 3 ปี ให้กรรมการพ้นจาก ตำแหน่งโดยวิธีจับสลาก จำนวน 3 คน แล้วคัดเลือกกรรมการใหม่ ให้ดำรงตำแหน่งวาระเดียว กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อออกตามวาระ ดาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติตามที่กฎหมาย กำหนด

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ให้เลขานุการมีวาระ การดำรงตำแหน่ง 6 ปี เช่นเดียวกับคณะกรรมการ

4) อำนาจหน้าที่

คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าให้มีอำนาจหน้าที่อย่างน้อยต้องครอบคลุม ในเรื่องต่อไปนี้

(1) กำหนดกฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ หรือการให้ บริการไฟฟ้าของผู้ประกอบการทุกประเภท รวมถึงการกำหนดพื้นที่สำหรับการลงทุนภาคบังคับ ของผู้ประกอบการ

(2) ออกใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต สั่งพักใบอนุญาต สั่งหยุดหรือระงับ การประกอบกิจการกำหนดลักษณะ และประเภทของกิจการไฟฟ้าตามที่กฎหมายกำหนด

(3) กำกับดูแล ส่งเสริมให้มีการประกอบธุรกิจ การแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่าง ผู้ประกอบการในกิจการไฟฟ้าและกิจการเกี่ยวเนื่อง

(4) กำกับดูแลอัตราค่าบริการ และอัตราการเชื่อมโยงของบริการและโครงข่ายระหว่างผู้ประกอบการทุกราย รวมถึงการกำกับดูแล ปรับปรุงอัตราค่าบริการต่างๆ ให้เป็นธรรมต่อผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ และเหมาะสมกับสถานะการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

(5) วางแผนชั้นนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อนำมาใช้ในการให้บริการของผู้ประกอบการไฟฟ้า

(6) กำหนดมาตรฐานด้านเทคนิค (Technical Standard) ของประเทศ ให้โครงข่ายไฟฟ้าทุกโครงข่ายเป็นมาตรฐานกลาง เพื่อให้เชื่อมประสานกันเป็นโครงข่ายเดียวกันที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

(7) ค้ำครองผู้บริโภคให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดำเนินงานที่ทำให้เครื่องเรือนที่ถูกต้องของผู้ใช้บริการ ได้รับการตอบสนองที่ถูกต้องและเป็นธรรม

(8) แนะนำและให้ข้อมูลการคาดคะเนความต้องการการให้บริการไฟฟ้า ทั้งในจำนวนผู้ใช้และปริมาณกราฟฟิคในพื้นที่ต่างๆ แก่ผู้ประกอบการทุกราย เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการขยายกิจการ หรือ โครงข่ายให้เหมาะสมกับการลงทุน

(9) ระวังข้อพิพาทกรณีเกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้ไฟฟ้ากับผู้ได้รับอนุญาต หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตรายหนึ่งกับผู้ได้รับอนุญาตอีกราย

(10) มีอำนาจเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น เข้าไปในอาคาร สถานที่ หรือสถานประกอบการไฟฟ้าได้ มีอำนาจเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารเพื่อการพิจารณาได้ หรือเข้าไปครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่มีใช้เศษสถานของบุคคลใดเป็นการชั่วคราว เป็นต้น

เพื่อให้องค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าที่จัดตั้งมีความรับผิดชอบที่สอบทานได้ มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอันเป็นลักษณะหนึ่งขององค์กรกำกับดูแลอิสระ นอกจากความมีอิสระเป็นกลาง และโปร่งใสแล้ว สมควรกำหนดมาตรการในการตรวจสอบ การดำเนินงานไว้ในกฎหมายการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ดังนี้

(1) ต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภาและเปิดเผยต่อสาธารณชน ซึ่งรายงานดังกล่าว ควรประกอบด้วยกิจกรรมที่ดำเนินการระหว่างปี

(2) ให้มีการตรวจสอบบัญชี โดยสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(3) ให้องค์กรกำกับดูแลต้องขอคำแนะนำหรือพิจารณาคำแนะนำจากผู้มีส่วนได้เสีย ในกิจการไฟฟ้าก่อนการออก กฎหรือระเบียบที่จะกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้า ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการทั่วไปของคณะกรรมการให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
- (2) รับค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎหมายหรือตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (3) รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการประกอบกิจการ
- (4) ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการไฟฟ้า

สภาพการแข่งขันในการประกอบกิจการไฟฟ้า การพยากรณ์ความต้องการใช้ไฟฟ้า จัดทำรายงานประจำปี รายงานการประเมิน ประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบกิจการไฟฟ้า และข้อมูลอื่น ๆ ที่คณะกรรมการกำหนด

- (5) จัดทำประมาณการรายรับรายจ่ายของสำนักงาน

ให้คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการไฟฟ้ามีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล งบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน หรือการอื่นของสำนักงาน

- 5) ผลกระทบต่อกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากพระราชบัญญัติในการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้าเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจในการออกใบอนุญาต เพิกถอน หรือระงับการอนุญาตในการประกอบกิจการไฟฟ้า จึงอาจกระทบต่อกฎหมายอื่นที่มีมาก่อน หรือเป็นอำนาจที่ซ้ำซ้อนกัน ดังนั้น เพื่อลดขั้นตอนการขออนุญาตอันจะทำให้ผู้ประกอบกิจการไฟฟ้าสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว แก้ปัญหาเรื่อง การมีหลายหน่วยงานทำหน้าที่กำกับดูแล จึงควรกำหนดให้มีการยกเลิกหรือยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลที่จะจัดตั้งไว้ในพระราชบัญญัติที่จะจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลกิจการไฟฟ้านี้ด้วย ดังนี้

(1) พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535 ที่เกี่ยวข้องกับ การกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการให้ใบอนุญาต การผลิตพลังงานควบคุม และบทลงโทษผู้ฝ่าฝืน

(2) ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 พ.ศ. 2515 ที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตหรือให้สัมปทานกิจการไฟฟ้า

(3) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแก่ผู้สร้าง โรงไฟฟ้าที่ประสงค์จะเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าของตนเข้ากับระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและการไฟฟ้านครหลวง

(4) พระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติกำหนด
ราคาสินค้า พ.ศ. 2542 เนื่องจากกิจการไฟฟ้าเป็นกิจการที่ผูกขาดโดยธรรมชาติ หรือแม้มีการแข่งขัน
แต่ก็แข่งขันไม่สมบูรณ์ สมควรมีการกำกับดูแลที่แตกต่างกับการแข่งขันที่สมบูรณ์

(5) อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

D
P
U